

Współpraca Instytutu Filozofii ze szkołami średnimi: „Civic Education” w VI LO w Poznaniu

W ramach projektu *Civic Education in the Central Europe*, który od kilku lat realizowany jest przez filozofów z Zakładu Etyki Instytutu Filozofii UAM w Poznaniu, nawiązana została ścisła współpraca z VI Liceum Ogólnokształcącym w Poznaniu (tzw. „Paderkiem”). Celem projektu jest stymulowanie i wzmacnianie zdolności i umiejętności, które z reguły obejmuje się wspólną nazwą kompetencji dyskursywno-moralnych. Impulsy, czy też metody wykorzystywane w tym celu czerpiemy z paradygmatu edukacyjnego „Filozofowanie z dziećmi” oraz z tzw. konstanckiej metody dyskusji nad dylematami (KMDD). Obie strategie kształcenia łączy intencja, by uzdalniać młodych ludzi do odpowiedzialnego działania w sferze publicznej, a przez to do świadomego i etycznego uczestnictwa w demokratycznych wspólnotach.

Współpraca z VI LO w Poznaniu przebiegała dwustopniowo. Po pierwsze, polegała ona na przeprowadzeniu tzw. „Pogadanek filozoficznych” (wrzesień 2009 – czerwiec 2011, raz w miesiącu, dla pierwszych i drugich klas). Po drugie, młodzież „Paderka” wzięła udział w wielu dyskusjach zorganizowanych według metody konstanckiej (KMDD). Pogadanki filozoficzne prowadzili pracownicy i doktoranci Instytutu Filozofii – dr Mateusz Bonecki, dr Jakub Duraj, dr Krzysztof Nowak i dr Piotr Makowski oraz mgr Karolina Budzińska, mgr Anna Nowicka, mgr Maciej Musiał i mgr Andrzej Marzec. Nad dyskusjami konstanckimi pieczę sprawowały prof. dr hab. Ewa Nowak oraz dr Anna Malitowska.

Tło teoretyczne dla obu zaproponowanych w „Paderku” metod stanowią określone tradycje filozoficzne, a mianowicie sokratejsko-platońska, oświeceniowa oraz pragmatyczna. Pierwsza uczy, że moralny sposób życia polega na

praktyce krytycznego i niezależnego myślenia. Druga akcentuje podstawowe „warunki” moralności, a mianowicie rozumność i autonomię. Tradycja pragmatyczna (w szczególności w ujęciu Charlesa Peirce’a i Johna Deweya) widzi zadanie dla każdego badania (*inquiry*) w tym przede wszystkim, by rozpatrywać konkretne problemy codzienności oraz polepszać jakość funkcjonowania otoczenia społecznego.

Program „Pogadank filozoficznych” odpowiadał powyższym kierunkom myślenia w filozofii. Zajęcia odbywały się w formie dyskusji, dla których impulsem były określone teksty filozoficzne, literackie, a także teksty kultury popularnej. Tak zróżnicowany materiał źródłowy opracowywany był przez uczniów analitycznie i krytycznie.

Dyskusje KMDD natomiast otwierały hipotetyczne dylematy moralne, przygotowane specjalnie dla młodzieży przez dydaktyków-moderatorów. Podzieleni na dwie spierające się grupy uczestnicy argumentowali i debatowali, stosując się do dwóch reguł – wzajemnego szacunku oraz tzw. reguły ping-ponga. Zgodnie z drugą zasadą głos w dyskusji, jak piłeczka w tenisie stołowym, krąży między grupą „za” a grupą „przeciw”, umożliwiając każdemu wyrazić swoją opinię w spornej kwestii.

Zarówno obserwatorzy, jak i uczestnicy „Pogadank filozoficznych” oraz dyskusji metodą konstancką podkreślali, iż doświadczali olbrzymiej intensywności wymiany poglądów, wielości punktów widzenia, a nade wszystko racjonalnego i pokojowego dialogowania w istotnych kwestiach dnia codziennego.

Anna Malitowska, Mateusz Bonecki